

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה סד.

עין משפט גור מצוה

כז א מיי פ"ה מהל
כלאים הלכה ה
טו"ש"ע י"ד סי' ר"ו סעיף
ח:

כז ב מיי שם פ"ה הל' ג
ופ"ה הל' ג טו"ש"ע
שם:

ג נמיי פ"י מהל ע"י"ס
הל' ד ופ"ג מהל זכה
ומתנה הל' יא טו"ש"ע י"ד
סי' קנ"ה סעיף י"א:

בח ד מיי פ"ט מהל
עבודת כוכבים הלכ'
ית טו"ש"ע י"ד סי' קמ"ט
סעיף ה ב"ב"ה ופי' קמ"ח
סעיף יא ופ"ג קמ"ד סעיף
ל"א ובר"ד אל"פ עד
במלכותין פרק ג דף
שמ"א:י:

כח ה ד מיי פ"ג מהל
מחלות אסורות הל'
כח סמ"ג הלכות קמ"ח טו"ש"ע
י"ד סי' קל"ג סעיף ז:

ל ז מיי שם הלכה כז
ופ"י מהל עבודת
כוכבים הלכה ה סמ"ג שם
טו"ש"ע י"ד סי' קמ"ח טו"ש"ע
ד ופ"ג י"ח מ"ב סי' פ"ג:

לא ח מיי פ"ג מהל
מ"ה הלכה כז סמ"ג
שם:

שאלו תופסין דמיהן דא"כ היכי מיימי ראייה מתחילה מכלאים לין
נסך אלא ודאי בכלאי זרעים מיימי וכן משמע מדמיימי עלה קרא
דשדך לא תזרע כלאים והלכך אין להביא ראייה מכאן דכלאים
והגון בשל עובדי כוכבים דע"כ בצדק מיימי דאי בתורה לארץ כלאי
זרעים שרו אף לישראל ואם כן נוכל

לדמות דלמיתא כמאן דלמיר אין קנין
לעובד כוכבים כח"ל: **סבריה הא**
מני ר"ע היא. פירוש אפי' לר"ע דאי
לרצנן למודיהו מני איריא עוקרין
אפילו מקיימין נמי שרי אלא תנא
עוקרין לר"ה ואפילו לר"ע וכן רישא
דמיתא אין עוררין לר"ה ואף לרצנן
דאי לר"ע ליתא אין מקיימין וכ"ש אין
עוררין: **רבי עקיבא אומר אף**
המקיים. פירש בקוב"ל עשה להם
סייג וגדר בקוליס כדי לקיימן ויפה
כוון * דהא פ"ב דמכות (דף כ"א): מוכיח
ד"ר"ע אית ליה לאו שאין צו מעשה
אין לוקין עליו ודלא כפירוש הערוך *
שפירש מקיים *⁽¹⁾ בהנחה דכלאים ליגדל
צמוך שדהו לוקה ואית ליה לאו שאין
צו מעשה לוקין עליו *⁽²⁾ וא"ת היאך
ס"ד להוכיח בלעקור היה אסור
אי לאו למעוטי תיפלה לפי שרואה
צקיומן כדי להשמך מדאסר לקיים
התם הוא עושה מעשה בצאיסור
שעושה הגדר אל הכא אין כאלו מעשה
כלל בצאיסור וי"ל דמ"מ מחשבתו
משויל ליה מעשה כיון שהוא עושה
מעשה לכתוף כשהוא עוקרה דודאי
אם אינו עוקר אינו עובר כיון שאין
עושה שום מעשה שיהא ניכר צו *⁽³⁾
אלו עוקר מראה שרואה צמח
שהוא ולכך היה אסור לדמי
למקיים אי לאו טעמא דמעוטי תיפלה:
מדרבי יהודה נשמע לר"ע.
ה"ה מדרבי יהודה היה יכול להוכיח
אלו צעני לאסוקי מילתיה על ר"ע
דאיירי ציה: **מסתברא דמי**
עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים
מותרין. ונראה הטעם כי מה שעבודת
כוכבים תופסת דמיה משהו דכתיב
והיית חרס כמוהו למה שאתה מהיה
ממנו כמורה ויהי דלמיר דוקא חלמור
ולא לצני נח והא דלסרינן לעיל בפ"ק
(דף י"ג. וס' ד"ה דכותה) דמי עבודת
כוכבים היינו כשדעמו לקנות מן הדמים
עבודת כוכבים אל כשצב להמגייר
או לפרוע חובו מותר: **זבינו כ**
מאי דאית לכו וכו'. ומה שלא
היה אומר להם לטעלה בשצירה
ויכולו למוכרה בצרות לפי שהיה
דעתם למוכרה שלימה ציוק לעובדיה
והא דלמירינן לעיל פרק ר' ישמעאל

אלו עוקרין. להשליכן לאיבוד וטע"ג דרואה צקיומן שלא יעקרו
מאליהן עד שיעקרום הוא: **סבריה**
לר' עקיבא דאמר המקיים כללית
זה ועשה להן סייג וגדר כדי לקיימן
צקיומן: **המנכש והמחפה.** לאחר
זרעתן חופה עפר עליהן כדרך כל
הורעים: לוקה. והיינו נמי זרע
דמיה דרכו של זרע ללמנוחי פירי
מכוין הא נמי ללמנוחי פירי מכוין:
ס"ל לא כלאים. כלאים דהרבעה קא
דריש מדסמך כלאים ללא מרביע
גבי שדה דרשין (מ"א דף ק"ג): כללית
שדך לא מללא כתיב בהמתך לא
מרביע כללית * ולא תזרע שדך כללית
ש"מ שדך כללית ללעיל נמי דרשין
ומשמע דמזוהיר הכתוב שלא יהו
כלאים בשדה ואילו עוקרין שרי למעוטי
תיפלה אטע"ג דרואה צקיומן עד
שיעקרום הוא ויטול שכרו: **רצנן הוא.**
ללא איכפת להו אי רואה צקיומן אל
יין נסך דאסור להיות רואה צקיומן
לישראל מזהו לצטל עבודת כוכבים
ומשמעיה אימר ק"ו דאסור: **ומאי**
איריא עוקרין. מדאצטרך למישרי
עוקרין משמע *⁽⁴⁾ דהא רואה צקיומן
דמעוטי תיפלה הוא שרי אל כיוס
גמור אסור ואי רצנן אפי' כיוס נמי
שרי: **לעולם רצנן היא.** והאי דלציטרין
למישרי עוקרין לאו משום אסור רואה
צקיומן אלא משום חטאת חנם
ור' יהודה היא דלמר בפ"ק (לעיל ב.)
אסור ליתן להם מתנת חנם ואשמעינן
למעוטי תיפלה שפיר דמי: ומקשינן
ונהי נמי דרבי יהודה היא מדרכי
יהודה דשרי אסור דדייה גבי מיעוט
תיפלה נשמע לר"ע דפירי נמי אסור
כיוס משום מיעוט מיעוט וגבי יין
נסך נמי משום מיעוט תיפלה שרי:
ופו. ליכא לאקשו *⁽⁵⁾ מינייה: **דמי**
עבודת כוכבים. עובד כוכבים שמוכר
עבודת כוכבים דמיהן מנה הן בהנחה:
ופו איסיגירו. צולו והמגיירו ללאחר
שתמגיירו אסור למכור לכה"ס עבודת
כוכבים שצירכס. כללית כי מוצין ליה
בהיותו עובד כוכבים שרי לאתהניו זה
כשהוא גר: **צטלו לכו מקודם.** ועובד
כוכבים מצטל עבודת כוכבים הלכך
דמיה מותרין דהא צטלו: **מוסרי.**
אלמא דמי עבודת כוכבים ציד עובד
כוכבים מותר: **מאי שאל רישא כו.**
צעין איפשוט מיהו מתני' היכי
מיתרלא: **מפני שרואה צקיומה.** עד
שימכרנה העובד כוכבים: **טול אתה**
עבודת כוכבים. אלמא דגר רואה

(א) מכות כ"א: מ"ק ב:
(ב) ונסתתא כללית פ"ה ה"י.
(ג) גמ"ק ובמכות פ"ה ע"ב:
גרסת מהרש"א אחת כללית
שדך לא זרע כלן ובש"י
ובהרש"א. וע' פי' ש"י
במ"ק ופרש"י במכות הוא
זרע מני' פירי וז"ל.
(ד) ג"על ב"א. (ז) נוסכה לו:
(ח) וס"פ. (ט) תוספ"י פ"ח
ה"י. (י) קידושין י: דמאי
פ"ו מ"י תוספ"י דמלמי פ"ו
ה"י. (יא) קידושין ח: פ"ח
(כ) ג"על אסור לכה
למכור. (ט"ז) ערך ג"ב:
(ל) ג"י מות' מכות ד: ד"ה
הא.

תורה אור השלם

1. את קהתי תשמרו
במקרתך לא תרביע
כלאים שדך לא תזרע
כלאים וברך כללית
שעטנו לא יעלה עליך.
ויקרא י"ט

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ר"ע וכו' דהא
פ"ב דמכות דף בא. כ"ל
פ"א דמכות דף ד' ע"ב
וע"ש בתוס' ד"ה ס"ה:
בא"ד וא"ת היאך ס"ה:
קשה לי הא מ"מ איכוס
דלורימא ללא מעשה אלא
דלוק לוקו וא"כ מדמותר
לעקור מוכה דלמעט
תיפלה שרי וטע"ג:

הגהות הב"ח

(א) ג"מ מ"ט לאו מ"ה
דקסדר: (ב) רש"י ד"ה
תלמוד למר וכו' ולא תזרע
שדך. ג"ב עין גמדות ד'
כא ע"ב: (ג) ד"ה ומה
איריא וכו' דהאי רואה
וכו' הוא דשרי וכו' כיוס
גמור נמי שרי: (ד) ד"ה
ומי ליכא לאקשו מדיד
ס"ד: ג"ב כלשון זה הוא
בפרש"י דף ט ע"ב ולעיל
דף כג: (ה) ד"ה טול וכו'
ומותר: (ו) תוס' ד"ה
כדי יקבל וכו' דבהנחה
דכלאים וכו' לכוסית
דבלעקור: (ז) בא"ד (ח)
שהא ניכר צו שרואה
בקיומו אל עוקר וכו'
שהא קיים ולכן היה:

מוסף רש"י

המנכש. תולש עשבים
רש"י ממון הטובים וכו'
עקרי לכו נמתי הני טפי
(ומ"ד ב.) והדחמה.
שמכסה את הרעים בצפר
(ט"ז). לוקה. משום לא
מזרע כללית (ט"ז). ר'
עקיבא אומר אף
המקיים. כולה ר' עקיבא
קאמר לה המנכש והמחפה
בכלאים לוקה דמקיים הוא
צ"ע כו', והכי משני ליה
מ"י"ק. ורש"י דלמינו עליה
לר"ע שפירא להו מחפה
דמינו לוקה. דלמך דפטר
צקיומן פטר במחפה
והמנכש עוקר עשבים
רש"י כדי שיגדלו האחרים
ויזרע לוקה. דמשני כוונת
כללית (מכות כ"א). ת"ל
לא כללית. בהמתך לא
מרביע כללית שדך לא
תזרע כללית. ושמעתי לא
מרביע כללית שדך לא,
דעקרינן ליה מפשטיה
לרש"א. דהיינו מני' למיכבד
בהמתך כללית לא מרביע,
ומדסמך כללית לרש"י ש"מ
להי הוא דלתא (ט"ז).
ואטע"ג דכתיב לא תזרע
כללית. גורעין ודורעין לא
כללית. לא יאה כללית מכל
מקום שמידי אהה לצטלו
(דף י"ג. וס' ד"ה דכותה) דמי עבודת
כוכבים היינו כשדעמו לקנות מן הדמים
עבודת כוכבים אל כשצב להמגייר
או לפרוע חובו מותר: **זבינו כ**
מאי דאית לכו וכו'. ומה שלא
היה אומר להם לטעלה בשצירה
ויכולו למוכרה בצרות לפי שהיה
דעתם למוכרה שלימה ציוק לעובדיה
והא דלמירינן לעיל פרק ר' ישמעאל
(דף ק"ג). מוכרה לעובדיה לא צטלה ולא הווי דמי עבודת כוכבים:
וד"מ שאני התם כיון דדעתיהו איגיורי ודאי מבטרי להו.
הקשה הרב רבי אלחנן מינה עבודת כוכבים דש"יין זה
ציטול היו יכולין למכור והיו הדמים מותרין אלא מניין דש"יין דלא
שייך זה ציטול ואפילו הכי קאמר להו וצניו כל מה דאית לכו ואם
לא תפשוט צעין דהא משמע מתוך הכרייתא לישראל שנושה בעובד כוכבים שמוכר עבודת כוכבים ואצ"ל לך יין נסך ואצ"ל לך
אלמא דין אחד לשניהם והשתא ליכא למתלי טעם ההיתר משום ציטול דהא ציטול י"ל ללעולם היה פשוט להן
היתר יין נסך יותר מדמי עבודת כוכבים דחמירא איסורא: **אבל אם אמר לו המתן ואביא לך אסור.** רבינו יצחק היה מדקדק
מזה הלשון המתן לי כלומר אינך יכול לפרע ממקום אחר ונריך אתה להמתין עד שאמכור אז הוא ודאי אסור דרואה הוא
צקיומו כגון שאין לו ערב ממנו ואף אין לו נכסים אחרים שיכול יצחק חובו מיד עליהם אל אס' יש לו ערב אז שיכול לפרע
ממקום אחר אין אמירתו של עובד כוכבים מועלת כלום דאם לא כן לא עובד כוכבים יוכל להפקיע חובו מיד ישראל:
מניא